

Inbreng LTO Nederland voor AO Dierziekten en antibioticagebruik in de veehouderij, 28 januari 2016

meer informatie: Adinda Lodders (06-1288 2887 / alodders@lto.nl) of Heleen Prinsen (heleen.prinsen@zlto.nl/ 06-21212402)

Algemeen

De aanpak van bedrijfsgebonden dierziekten is belangrijk om de weerstand van de Nederlandse veestapel te vergroten. Wanneer alle ondernemers in de betrokken sectoren mee doen in een collectieve bestrijding van dierziekten, is het resultaat maximaal. Sinds de opheffing van de productschappen is dit echter geen vanzelfsprekendheid meer, waardoor de sector afhankelijk is van producenten- en brancheorganisaties. Er is bovendien een belangrijke rol neergelegd voor private kwaliteitssystemen in de keten. Momenteel is niet iedere veehouderijsector op deze wijze georganiseerd, waardoor een collectieve aanpak bemoeilijkt wordt. Wanneer om deze redenen geen sluitende bestrijding van dierziekten mogelijk is, heeft de sector baat bij een faciliterende rol vanuit de overheid.

Antibiotica gebruik; waar staan we nu

Het SDA-expertpanel heeft vastgesteld dat het antibioticumgebruik voor veterinaire doeleinden in 2014 verder is gedaald. De daling bedroeg in 2014 58,1% t.o.v. het referentiejaar 2009, maar was kleiner in de voorgaande jaren. Over 2014 kent de melkveehouderij de grootste daling (19,7%), gevolgd door de varkenssector (4,4%) en de kalversector (1,6%). De vleeskuikenssector kende een verhoging van 13%. De voor de volksgezondheid kritische middelen worden zeer beperkt ingezet en naderen de streefwaarde van de SDA (streefwaarde 0) met rasse schreden. Onderzoek door het Centraal Veterinair Instituut (CVI) in Lelystad laat zien dat reductie van het antibioticagebruik ook leidt tot een afname van de resistentie tegen antibiotica.

Deze reductie is gerealiseerd op basis van vrijwilligheid en zelfregulering, hetgeen laat zien dat partijen hun verantwoordelijkheid nemen. Het laat tevens zien dat de aanpak met een bedrijfsgezondheidsplan, bedrijfsbehandelplan, 1-op-1 overeenkomst veehouder-geborgde dierenarts en centrale registratie van antibiotica-voorschriften in een sectorale database vruchten afwerpt.

LTO Nederland vindt dat bedrijven met aantoonbaar goede resultaten (streefwaarde-niveau) beloond zouden moeten worden met extra ruimte. Hier gaat een positieve prikkel van uit richting bedrijven die nog niet op het goede niveau (actieniveau) zijn: zij worden gestimuleerd om het diergezondheids-management naar een hoger niveau te brengen. Daar waar sprake is van illegaal gebruik en import van antibioticum, is streng optreden van de overheid noodzakelijk.

Vogelgriep

LTO/NOP pleit er voor om de sector nog nadrukkelijker te betrekken bij besluitvorming ten tijde van crisis. Er is in de sector veel kennis aanwezig die benut kan worden om de bestrijdingsaanpak zo effectief en efficiënt mogelijk in te vullen, bijvoorbeeld om als indeling in regio's noodzakelijk is, geen onnodige belemmeringen op te werpen voor deelsectoren of deelgebieden in Nederland – uiteraard binnen de veterinaire noodzakelijke kaders.

LTO/NOP vindt dat de overheid flexibeler om moet gaan met de mogelijkheid om kippen in risicovolle periodes of gebieden tijdelijk binnen te houden. Een onafhankelijk advies van de bestaande deskundigengroep kan daarvoor als basis dienen. Hierbij vinden wij het

van groot belang dat niet alleen de overheid, maar ook de sector om advies moet kunnen vragen aan de deskundigengroep.

Met het oog op dierenwelzijn kan door reeds toegepaste kennis, de standstill periode verkleind worden van 72 naar 48 uur. Dit voorkomt onnodig dierenleed: zo kunnen bijvoorbeeld kuikens 48 uur gebruik maken van hun reserve, de dooier.

Verdere kennisontwikkeling is noodzakelijk om risico's op AI te verkleinen en meer grip te krijgen op de introductiekans. Een onderzoeksprogramma is opgesteld. Voor (collectieve) financiering door de sector ontbreekt echter nog steeds een algemeen verbindend verklaring.

Tot slot willen we benadrukken dat de sector het afgelopen jaar niet heeft stilgezeten. Er is een hygiënescan ontwikkeld en opgenomen in de IKB kwaliteitssystemen. Met de hygiënescan kunnen pluimveehouders zelf hun bedrijfsvoering beoordelen en zien welke verbeteringen voor wat betreft hygiëne er op het bedrijf nog zijn door te voeren.

Convenant bestrijding besmettelijke dierziekten

In samenwerking met het ministerie van Economische Zaken is er in 2014 en 2015 hard gewerkt om te komen tot het "Convenant financiering bestrijding besmettelijke dierziekten 2015 – 2019." LTO Nederland vindt het goed om op deze wijze samen te werken in het belang van een gezonde sector. Echter moeten wij wel constateren dat er nog gaten vallen. We doelen hierbij met name op sectoren die geen reserves hebben, welke ze voorheen bij de productschappen wel hadden. Dit betekent dat, bij een uitbraak van een onbekende ziekte of zoonose die niet is opgenomen in de Regeling aanwijzing besmettelijke dierziekten, bepaalde sectoren geen reserves hebben om kordaat op te treden om de dierziekte voortvarend aan te pakken. Verder willen wij erop wijzen dat het handhaven van de nulstand geborgd moet blijven, nu de taken over zijn gegaan naar provincies. De risico's zijn te groot als er leefgebieden komen met een toename van wilde zwijnen. Landelijke overheid en provincies moeten hierin een active rol spelen.

Hepatitis E

Hepatitis E komt ondermeer bij varkens voor (uitsluitend type 3), al worden zij daar niet ziek van. Onderzoek laat zien dat afweerstoffen vrijwel op alle bedrijven met varkens, zowel gangbaar als biologisch, voorkomen. Daarnaast is het virus ook aanwezig bij wild, zoals wilde zwijnen, herten en op groenten en fruit. De diergezondheids-monitoring in de varkenshouderij, inclusief monitoring op zoonosen, staat in Nederland op een hoog niveau. LTO Nederland onderschrijft de noodzaak van het verder onderzoeken van de besmettingsroute van deze zoonose. De varkenssector wil daar aan meewerken.

LTO Nederland wil benadrukken dat de gezondheid van varkens in Nederland zeer secuur wordt gemonitord. Gerenommeerde instituten als het Centraal Veterinair Instituut (CVI) en de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD), doen dit in nauwe samenwerking met sector. Er gelden strenge regels voor het betreden van bedrijven om de gezondheidsstatus te waarborgen en hygiëne te handhaven.

De Bloedbank onderzoekt op afweerstoffen voor het virus. Er vindt geen typeringsonderzoek plaats en daarmee staat dus niet vast of het om type 3 of andere typen gaat. Verder onderzoek op het voorkomen van Hepatitis-E antistoffen in bloed kan inzicht geven in de daadwerkelijke opmars van het probleem en ook specifiek gericht zijn op typering. Een veronderstelling is dat het virus vaker gevonden wordt als gevolg van verbeterde diagnostiek in ziekenhuizen. Er is nog veel onduidelijk over hoe het virus bij mensen terecht komt. Zo is onderzoek gericht op landen met een slechtere hygiënestatus, waarvan in Nederland ook vlees zou kunnen worden geconsumeerd,

essentieel. Daarom mag onderzoek naar de herkomst en de besmettingsroutes van hepatitis E niet verslappen.

Tot slot willen wij benadrukken dat het hepatitis E virus absoluut niet vergeleken kan worden met BSE of Q-koorts. Het gaat om totaal verschillende ziekteverwekkers. Zo wordt BSE veroorzaakt door een prion en Q-koorts door een bacterie.